

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizărilor nr. 260g/2024 și nr. 261g/2024

privind excepțiile de neconstituționalitate a articolului 11 alin. (3) din Legea
insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012

(creanțele care nu se iau în calcul la constatarea insolvabilității debitorului)

CHIȘINĂU

12 iunie 2025

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dnei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judcători*,
cu participarea dnei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizările înregistrate la 13 decembrie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizărilor menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 12 iunie 2025, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate a articolului 11 alin. (3) din Legea insolvenței, ridicate de dl Victor Mandraburca, în interesele SRL „Total Agro Prim”, în dosarul nr. 2i-18/2024, pendinte la Judecătoria Edineț, sediul central, și de dl avocat Andrei Mandraburcă, în interesele SRL „Keramin”, în dosarul nr. 2ai-187/2024, pendinte la Curtea de Apel Centru.

2. Sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate au fost trimise la Curtea Constituțională de dna judecătoarea Natalia Bobu de la Judecătoria Edineț, sediul central, și de un complet de judecători format din doamnele Marina Anton, Olga Cojocar și Andrei Cașcaval din cadrul Curții de Apel Centru, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

3. Având în vedere identitatea de obiect a sesizărilor, Curtea a decis conexarea lor într-un singur dosar, pe baza pct. 18 din Regulamentul Curții Constituționale privind procedura de examinare a sesizărilor, căruia i-a atribuit numărul 260g/2024.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiilor principale

Dosarul nr. 2i-18/2024 (sesizarea nr. 260g/2024)

4. Pe rolul Judecătoriei Edineț, sediul central, se află o cerere introductivă în privința *Total Agro Prim*, motivul fiind incapacitatea debitorului de a-și onora obligațiile pecuniare.

5. La 13 noiembrie 2024, dl Victor Mandraburca a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 11 alin. (3) din Legea insolvenței.

6. Prin Încheierea din 4 decembrie 2024, Judecătoria Edineț a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

Dosarul nr. 2ai-187/2024 (sesizarea nr. 261g/2024)

7. Pe rolul Curții de Apel Centru se află o cerere de apel împotriva Hotărârii Judecătorei Chișinău din 2 aprilie 2024 cu privire la intentarea procesului de insolabilitate în privința *Keramin*.

8. La 27 iunie 2024, dl avocat Andrei Mandraburcă a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 11 alin. (3) din Legea insolabilității.

9. Prin Încheierea din 3 octombrie 2024, Curtea de Apel Centru a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

10. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 46 Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreptă și prealabilă despăgubire.

[...]”

11. Prevederile relevante ale Legii insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012 sunt următoarele:

Articolul 11 Componenta și mărimea obligațiilor

„(1) Componenta și mărimea obligațiilor debitorului sunt cele existente la momentul depunerii cererii introductive, dacă legea nu prevede altfel.

(2) La determinarea temeiurilor de insolabilitate se iau în calcul:

a) mărimea obligațiilor pecuniare, inclusiv suma restanței la livrarea bunurilor, la prestarea serviciilor și la îndeplinirea lucrărilor care urmează a fi plătite de către debitor;

b) mărimea datoriilor la credite, la împrumut, plus dobânda care urmează a fi achitată de către debitor;

c) mărimea prejudiciilor care urmează a fi recuperate de la debitor;

d) mărimea obligațiilor la bugetul public național prevăzute de lege.

(3) **La constatarea insolabilității debitorului nu se ia în calcul valoarea creanțelor constituite din:**

a) penalități și/sau din alte sancțiuni financiare aferente neexecutării obligațiilor;

b) orice obligație de plată față de asociații (membrii, acționarii) debitorului.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor excepțiilor de neconstituționalitate

12. Autorii excepțiilor menționează că norma criticată contravine articolului 14 alineatele (1) și (2), precum și articolului 43 alin. (6) din Legea insolvenței. Mai mult, textul de lege ar permite ca o cerere introductivă să fie formulată de către administratorul companiei în calitate de creditor. În practică, există situația în care fostul administrator al societății comerciale inițiază procedura de insolvență pentru neachitarea salariului pentru perioada în care acesta o administra, însă articolul 14 din Legea insolvenței îl obligă pe debitor, în special pe administratorul debitorului, să formuleze cererea introductivă în termen de 30 zile de la data survenirii circumstanțelor care impun intentarea procesului de insolvență.

13. Autorii pretind că dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 20 și 46 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

14. Examinând admisibilitatea sesizărilor privind excepțiile de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

15. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea insolvenței, ține de competența Curții Constituționale.

16. Curtea constată că sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate sunt formulate de către subiectele cărora li s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

17. Obiectul excepțiilor de neconstituționalitate îl constituie articolul 11 alin. (3) din Legea insolvenței. Curtea admite că norma contestată ar putea fi aplicată la examinarea cauzei în care au fost ridicate excepțiile de neconstituționalitate. Curtea constată că articolul contestat nu a mai făcut anterior obiect al controlului constituționalității.

18. Curtea reține că autorii sesizărilor au menționat incidența articolelor 20 (*accesul la justiție*) și 46 (*dreptul la proprietate privată și protecția acesteia*) din Constituție.

19. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Curtea trebuie să analizeze, prin prisma argumentelor autorilor sesizărilor, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea HCC nr. 16 din 20 mai 2021, § 31).

20. Curtea observă că autorii nu au argumentat caracterul contradictoriu al prevederilor contestate cu normele constituționale invocate. Astfel, Curtea subliniază că simpla enumerare a unor articole din Constituție nu reprezintă veritabile critici de neconstituționalitate. Curtea a stabilit că, dacă ar proceda la examinarea unei asemenea excepții de neconstituționalitate, s-ar substitui autorului acesteia în privința formulării unor critici de neconstituționalitate, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu (DCC nr. 117 din 8 septembrie 2022, §§ 14-15).

21. Prin urmare, pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate nu întrunesc condițiile de admisibilitate și nu pot fi acceptate pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g) și 140 din Constituție, 27 alineatele (2), (3) lit. f) și (4) lit. d), 37 și 40 din Legea nr. 74 din 10 aprilie 2025 cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibile* sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate a articolului 11 alin. (3) din Legea insolvenței, ridicate de dl Victor Mandraburca, în interesele SRL „Total Agro Prim”, în dosarul nr. 2i-18/2024, pendinte la Judecătoria Edineț, sediul central, și de dl avocat Andrei Mandraburcă, în interesele SRL „Keramin”, în dosarul nr. 2ai-187/2024, pendinte la Curtea de Apel Centru.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

*Chișinău, 12 iunie 2025
DCC nr. 64
Dosarul nr. 260g/2024*